

Ígéretetek helyett a tényekről

A 2014-2020 közötti időszakban már nem közös agrárpolitikáról, hanem közös pénzügypolitikáról kell beszélni az Európai Uniót illetően Nagy Tamásnak, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének elnökének véleménye szerint. Azonban nem mindegy, hogy a nagyobb nemzeti önállóságot kapott tagországok, köztük Magyarország, miként élnek azzal, hogy szabad kezet kapott az uniós források felhasználására, szétosztására, kamatoztatására. A MOSZ kezdettől fogva azt állítja, hogy a kormányzati kommunikáció félrevezető, ugyanis hazánk a közvetlen támogatások, a vidékfejlesztés terén lényegesen kevesebb pénzzel gazdálkodik, mint az előző pénzügyi ciklusban, és a nemzeti támogatás is jelentősen csökken.

Hetek óta mást sem hallani, mint hogy a gazdálkodók – különösen az állattartók – mennyi pluszpénzhez jutnak a következő években. Aki azonban egy kicsit is a megszellőztetett számok mögé néz, világosan látja, hogy a jól hangzó ígéretetek és a valóság távol állnak egymástól. A kormány kommunikációja szerint 2014 és 2020 között a mezőgazdasági termelők 212 milliárd forint többlettámogatást kapnak. Ezzel szemben az agrártámogatás 2014 és 2020 között összesen 240 milliárd forinttal lesz kevesebb, jelentette ki Nagy Tamás.

Az elnök hangsúlyozta, hogy a MOSZ a 2013. évi támogatási szinthez számolta ki az összegeket, ugyanis ekkor értük el az uniós támogatási szint 100 százalékát. Ehhez képest közvetlen területalapú támogatás címén a hét év alatt mintegy 100 milliárd forinttal csökken a támogatás. A vidékfejlesztés viszont ennél is többet veszít, hiszen több mint 130 milliárd forinttal kevesebb uniós forrás érkezik hozzánk.

A nemzeti támogatások alakulása sem biztató: az előző ciklusban a magyar állam 25 százalékkal egészítette ki az uniós forrásokat a vidékfejlesztés esetében, ebben a ciklusban viszont csak 15 százalékot

hagyott jóvá a kormány. Ez összességében 160 milliárd forint veszteséget jelent a magyar gazdáknak.

Az augusztus 28-án megjelent 1487-es számú kormányhatározat egyértelműen alámasztja a MOSZ számításait, sőt, úgy tűnik, a helyzet még a szervezet által prognosztizálnál is rosszabb. A kormányhatározat alapján a hét évre az állattenyésztésnek kompenzációként ígért 212 milliárd forint nemzeti támogatás bizonyosan nem jön össze, hiszen 2017-től – a jogilag lehetséges első időponttól – a tej-szerkezetátalakításra szánt 8 milliárd forint nem többletként juttatott nemzeti támogatás lesz, hanem az 1200 hektár felett gazdálkodóktól elvett összegből származik. Ez azt jelenti, hogy az ígért 212 milliárd forint költségvetési pénz legjobb esetben is legfeljebb 180 milliárd forint lesz.

A kormányhatározat a MOSZ-nak azt a félelmét is igazolta, hogy a forráscsökkentés nagy veszteséi az agrár-környezetgazdálkodásban résztvevő gazdálkodók lesznek. Ennek következményeit akarja a kormány elfedni azzal, hogy a gazdálkodóktól elvont pénzekből évi 8,72 milliárd forintot a környezetgazdálkodásra, valamint 2015-2016 években 7-7 milliárd

forintot rendel ökológiai gazdálkodásra. Ezen kétségbeesett intézkedések igazolják, hogy az AKG-ra az „átcsoportosítások” után is sokkal kevesebb pénz jut, mint az elmúlt ciklusban. Ugyanakkor továbbra sincs meg az AKG 2015-ös folytatásának pénzügyi forrása, sem a jogi feltételei.

Nagy Tamás kitért arra is, hogy az 1200 hektár feletti támogatások elvesztése várhatóan jelentős károkat okoz a gazdaságban. Közgazdasági alapon ugyanis nem alátagasztható, hogy a kisgazdaságok és a családi gazdaságok – ahol újabb földterületekkel bővítik a termelést – fellendítenék az állattenyésztést. Ezzel kapcsolatban is a számadatokra hivatkozva jelentette ki Nagy Tamás, hogy tíz év alatt 39 százalékkal csökkent az állattenyésztéssel foglalkozók száma, és ugyanilyen arányban nőtt a szántóföldi természetű foglalkozó gazdáké. Bizonyítható, hogy a magángazdáknak esze ágában sincs forrásaikat az állattenyésztésbe irányítani. Sokkal biztonságosabb, egyszerűbb és jövedelmezőbb a szántóföldi növénytermesztés, különösen ha csak bérbé adják a földet, és a bérleti díjat a postás hozza. Ilyen körülmények között nehéz amellel szóló érveket találni, hogy egy-egy gazda több tízmillió forintot fordítana az állattartás megkezdéséhez – különösen, ha a hozama garantáltan kisebb, mint a növénytermesztésé.

Érdemes a támogatáscsökkentés hatásait a másik oldalról is megvizsgálni. Mit tesznek azok, akik elveszítik a támogatást? Az elnök szerint azok a gazdaságok, amelyek állattenyésztéssel és növénytermesztéssel foglalkoznak, a két ágazat eddig egymást kiegészítve tartotta fenn a termelési és a foglalkoztatási szintet. Itt kell elmondani azt is, hogy téveszme az, hogy Magyarországon a

1125 Budapest, Istenehegyi út 59-61.

legkorszerűbb, az élő munkaerőt kiváltó tartási technológiákat alkalmazzák. Többnyire jelentős munkaerőigénye van az állattartó telepeknek, ami viszont azt mutatja, hogy a hatékonysági mutatók nem a legjobbak. Ha ehhez még hozzájön az állattenyésztést eddig felszínen tartó pénzek elvétele, akkor rövid időn belül megkezdődik a nagy költséghányadú ágazatok leépítése. A cégek vezetői ugyanis büntetőjogi felelősséggel tartoznak a tulajdonosoknak a gazdálkodás eredményességét illetően, magyarán nem herdalhatják el a pénzt, a vagyont veszteséges tevékenységre. Mindebből az is következik, hogy a remélt foglalkoztatásbővülés nem következik be, elvégre a nagy munkaerőigényű ágazatok nem tudnak fejlődni. Az elnök emlékeztetett rá, hogy a MOSZ kidolgozott egy stratégiát a foglalkoztatás növelésére, amit a kormánynak is benyújtottak, de semmiféle reakció nem érkezett rá.

Nagy Tamás végül arról szólt, hogy az agrárium teljesítménye 25 százalékkal csökkent 1990 óta, magyarán alig 75 százalékon teljesít ma az ágazat. Jövőre sem várható fellendülés, mert 2015-ben már azzal kell szembesülniük a gazdálkodóknak, hogy az új pénzügyi ciklusban jóval kisebb támogatásban részesülnek, mint 2013-ban. A jövő esztendőét egyébként is sokan átmeneti évnékné tekintik, így várhatóan sötét éve lesz a magyar agráriumnak.

H. GY.